

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET

PROGRAM

Narodni demokratski pokret nastao je iz potrebe društva za promjenama. Stanje našeg društva zahtijeva da se otklone svi oblici retrogradnih elemenata koji proizvode negativna osjećanja, kako kod građana pojedinačno, tako i kod nacionalnih kolektiviteta. Politika, ona demokratska, jeste proces u kojem ono napredno u društvu uvijek mora otklanjati ono retrogradno i uvijek ga iznova pobjeđivati. Da bi taj proces davao pozitivne rezultate, društvo se mora uvesti u stanje potpune afirmacije političkog pluralizama, ljudskih prava i sloboda.

POLITIČKI PLURALIZAM

Pluralističko društvo bilježi napredak samo ukoliko postoji inovativna konkurencija. Monolistička društva, bez političkog pluralizma, skončavala su u neuspjehu, i doživljavala krah, jer nisu dozvoljavala postojanje konkurencije. Takva društva su, po pravilu, iz faze revolucionarnog oduševljenja zbog pobjede „pravde nad nepravdom“ prelazila u nazadnu fazu uništavanja samih sebe, jer je pravda vremenom postajala samo povod za revoluciju, a nepravda prerastala u oružje revolucije. Jednomymlje, idolopoklonstvo i represija dovodili su takva društva u stanje da u jednom trenutku postanu konkurencija sama sebi i da se uruše. Konkurenciju je nemoguće uništiti. Istorija civilizacije pokazuje da dinamičnost društvenih promjena postoji sve dok postoje konkurencija i ideali.

IDEALI, MIR I HUMANIZAM

Za ideale se vrijedi boriti. Čitav ljudski rod obilježen je borbom za ideale, bez čijeg postojanja ne bi bilo napretka. Ideali su pokretačka snaga i pojedinca i kolektiva, i njihova moć je ogromna, ako ljudi u njih vjeruju. Kada ideali kao pokretačka snaga afirmišu dobro koje nije dobro samo za sebe, već dobro za sve, onda su nosioci izgradnje, a kada su ideali pokretačka snaga dobra samo jednima, na štetu drugih, onda su nosioci rušenja.

Vremena, kada se u Bosni i Hercegovini, po pravilu, mislilo da mira neće biti, da je humanost samo raritet i individualna osobina, koju je bolje ne pokazivati, a da je globalizacija zamjenska riječ za okupaciju, i da je rat jedini način da se dođe do mira, nažalost nisu daleko iza nas.

Ovakvo shvatanje svakako je i danas prisutno kod nekih ljudi, ali na našu sreću, više nije izraz kolektivnog razmišljanja.

Mnogo se može naučiti iz dijela naše prošlosti, koja je bila tragična. Za našu budućnost najvažnije je da taj tragični dio naše prošlosti bude nauk nama samima.

Narodni demokratski pokret promovirše humanizam i mir kao univerzalne vrijednosti, koje su neophodne napretku civilizacije.

Humanizam postoji tamo gdje se ljudi povinuju zajednički utvrđenim pravilima, a nema ga tamo gdje ljudi dominiraju nad ljudima.

Uz humanizam, mir je popratna pojava.

Danas mnogi kažu da je vladavina prava temelj svakog razvoja i demokratije, i u tome ne griješe. Vladavina prava kao globalni pojam u odnosima, ne samo među ljudima kao individuama, već i vladavina pravde među ljudskim kolektivima, nacijama, narodima, državama, religijama, rasama, klasama, polovima, rodovima, mladima, starima..., temelj je razvoja i napretka čovječanstva.

GLOBALIZAM

Riječ globalizam uglavnom asocira na njegovo istorijski uvriježeno doživljavanje i identifikovanje sa hegemonizmom i supremacijom. U istoriji čovječanstva mnogo puta je dominacija jednih nad drugima dobijala globalne razmjere.

Globalizam po mjeri Narodnog demokratskog pokreta predstavlja viziju pravednog svijeta u kome globalizacija nije negacija autentičnih vrijednosti državnih i nacionalnih identiteta, koja isto tako nije dominacija jednih nad drugima, već dominacija pravila nad svima, bez izuzetaka. Takva globalizacija bez hegemonizma i supremacije svakako je ideal vrijedan podrške.

Svi mi ovdje dajemo svoj skroman doprinos ideji globalne jednakosti i globalnoj ljudskoj vrlini-humanizmu, a time i globalnom miru kojem težimo.

Mir, humanost i globalna pravda velika su svjetska građevina. Namjera Narodnog demokratskog pokreta jeste da u tu svjetsku građevinu ugradi i svoj kamenčić. Jer, i mi njoj želimo stanovati.

EVROPSKE INTEGRACIJE I DEJTONSKI TEMELJI

Evropska unija na najvećem dijelu evropskog tla, kao harmonična zajednica naroda, država i regija, ideal je većine evropskih nacija i država, sa granicama koje samo omeđavaju administrativno teritorijalnu nadležnost u jedinstvenom sistemu pravila, standarda i normi života i suživota.

Narodi u svim država Balkana imaju interes da prepoznaju ove nove istorijske procese. Istorijski nam je važno da kao narodi vlastite nacionalne interese uskladimo sa interesima Evropske unije. Sa članstvom u Evropskoj uniji naši nacionalni interesi biće istovremeno i interesi Evrope. Opređenije svih današnjih država Balkana, a posebno bivših jugoslavenskih republika, Srbije, Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i BJR Makedonije, da se integrišu u Evropsku uniju, put je ka stabilizaciji regiona i ka konačnom izlasku svih balkanskih naroda iz uvijek problematičnog i egzotičnog orijenta.

Princip nepovredivosti međudržavnih granica u Evropi sačuvao je integralnom Bosnu i Hercegovinu poslije krvavog, gotovo četvorogodišnjeg, unutrašnjeg rata. Taj princip ne može imati izuzetke, posebno ne na Balkanu gdje se kreira nova politika regionalne stabilnosti kroz pristupanje balkanskih država integracionim procesima. Uslov za prihvatanje međunarodno samostalne Bosne i Hercegovine, od strane Srba, bio je unutrašnji suverenitet i visoka autonomija Republike Srpske, unutar Bosne i Hercegovine, što je dobro shvaćeno u Dejtonu prilikom kreiranja novog državnog unutrašnjeg entitetskog uređenja Bosne i Hercegovine.

Republici Srpskoj, po završetku rata postalo je prihvatljivo da svoj identitet gradi u okviru Bosne i Hercegovine. To i čini još od kraja 1995. godine, od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma.

Republika Srpska je od tada entitet u Bosni i Hercegovini, i zajedno sa Federacijom Bosne i Hercegovine i Distriktom Brčko čini administrativno teritorijalni i međunarodni subjektivitet i suverenitet Bosne i Hercegovine.

Od završetka rata dovoljno je vremena prošlo za početak izgradnje novih unutrašnjih odnosa u Bosni i Hercegovini. Ovi odnosi moraju biti utemeljeni na Dejtonskom mirovnom sporazumu, i biti izraz usaglašenosti predstavnika sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini.

Narodni demokratski pokret takođe smatra da Republika Srpska s punim pravom zagovara da je moguće graditi državnu funkcionalnost Bosne i Hercegovine, a istovremeno održati neophodan balans vitalnih interesa konstitutivnih naroda i entiteta. Samo sa ovakvim balansom Bosna i Hercegovina može opstati.

DRUŠTVO KULTURNOG PLURALIZMA

Biti prisutan na evropskoj i svjetskoj pozornici podrazumijeva i svijest o sopstvenom identitetu. Identitet i adresa svakoga naroda upisuju se u knjigu zajednice naroda Evrope. Nema razloga da mijenjamo ni ime ni adresu, kao što bez imena i bez adrese ne možemo ni biti upisani u ovu knjigu. Istorija nas je tome naučila. Kako savremenu civilizaciju ne doživljavamo kao kulturnu unifikaciju, već kao širenje i poštovanje razlika, očuvanje kulturnog identiteta za nas je značajan faktor ravnopravnog učešća u međunarodnim odnosima.

DRUŠTVO DEMOKRATSKIH INSTITUCIJA

Parlamentarna demokratija, vladavina prava, tržišna ekonomija, ljudske i građanske slobode, slobodno i otvoreno društvo za međudržavne interesne integracije su temelj političkog djelovanja Narodnog demokratskog pokreta.

Trajno podstičući toleranciju i dijalog kao jedini mogući put u suživot i budućnost, Narodni demokratski pokret se zalaže za pomirenje i nepristrasno vrijednovanje prošlosti i istorijskih činjenica. Smatramo da se zajednička budućnost konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, ne može stvarati na drugim osnovama. Privržena dijalogu i uvažavanju različitosti, uz iskrenu posvećenost vrijednostima modernog društva, naša politika duboko vjeruje da dalji razvoj demokratije podrazumijeva jačanje institucija, koje su temelj organizovane države i entiteta, i koje ne upravljaju pojedincem, nego služe afirmaciji njegove slobode i drugih vrijednosti, unutar potreba otvorenog društva.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET JE DEMOKRATSKA NARODNA PARTIJA

- Pokret je narodni jer okuplja sve slojeve naroda i čije djelovanje se zasniva na patriotizmu, principima demokratije i vrijednostima solidarnog društvenog života, i suživota, utemeljenog na vjeri i humano motivivisanom otporu protiv svakog oblika diktature, religijskoj i socijalnoj etici i tradiciji evropske prosvječenosti.
- Pokret je demokratski, jer vjeruje u slobodu govora, slobodu mišljenja, slobodu organizovanja, kroz poštovanje propisanih normi i vladavinu prava, etiku dijaloga i suprostavljanje svakom obliku monopola i diktature; jednom riječju ona je čvrsto posvećena osnovnim vrijednostima savremenog demokratskog svijeta.
- Pokret je partija demokratskog centra, jer je svoj odnos prema socijalnoj pravdi utemeljila na solidarnoj raspodjeli ekonomskog bogatstva između svih društvenih slojeva kao i na socijalnoj etici religijske tradicije, a svoj odnos prema naciji na moralnim i duhovnim vrijednostima, tradiciji i kulturnoistorijskom nasljeđu, i jer sva svoja politička opredjeljenja gradi izvan ekstremnih izraza političke ljevice i desnice.
- Pokret je savremena partija, jer prihvata i uvažava sva dostignuća moderne civilizacije.
- Pokret je slobodarska partija, jer vjeruje u slobodu i inicijativu pojedinca, jer podstiče ideju i sistem slobode za svakoga, i svugdje.
- Pokret je evropska partija, jer prihvata evropske standarde i kulturne vrijednosti suživota nacija, u jedinstvenoj asocijaciji normi, utemeljenih na jednakostima i slobodama.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SVOJ RAD ZASNIVA NA SAVREMENIM DEMOKRATSKIM DOSTIGNUĆIMA POLITIČKIH PARTIJA CENTRA

- On u svojoj unutrašnjoj organizaciji primjenjuje principe jasno propisanih pravila demokratskog odlučivanja, izbora između više kandidata i kandidatkinja, javnosti rada izabranih, definisane nadležnosti, i locirane odgovornosti
- U drugim političkim partijama, bez obzira na njihov politički i programski profil, ne vidi neprijatelje, nego partnere ili konkurenciju, zalažući se za dijalog argumenata kao osnovni oblik komunikacije.
- Otvoren je za saradnju sa svim partijama demokratske orijentacije u Republici Srpskoj, Bosni i Hercegovini, Evropi i svijetu, kao i za pristupanje međunarodnim asocijacijama političkih stranaka srodnog programskog profila.

RAD I DJELOVANJE NARODNOG DEMOKRATSKOG POKRETA ZASNIVA SE NA JEDNAKOSTI LJUDI BEZ OBZIRA NA VJERSKU I NACIONALNU PRIPADNOST.

- Narodni demokratski pokret prima u svoje članstvo sve građane i građanke koji prihvataju njen Program i Statut bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost.
- Narodni demokratski pokret poštuje i prihvata pravo konstitutivnih naroda u BiH da svoju nacionalnu i vjersku pripadnost afirmišu i štite kroz institucije BiH i njenih entiteta.
- Narodni demokratski pokret stoji na stanovištu da je uzajamno poštovanje nacionalne, vjerske i kulturne tradicije konstitutivnih naroda u BiH, kao i ostalih, ali manjinskih naroda, temelj stabilnosti BiH.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET JE OPREDIJELJEN ZA VIŠESTRANAČKU DEMOKRATIJU SA STRIKTNOM PODJELOM VLASTI NA ZAKONODAVNU, SUDSKU I IZVRŠNU.

- Samo višestranačka konkurencija u političkom životu obezbjeđuje državno-pravnu demokratiju i onemogućuje politički monopol i ideološku diktaturu.
- Parlamentarna demokratija kroz konkurenciju stranačkog i političkog pluralizma izgrađuje kvalitetno zakonodavstvo, konstituiše i kontroliše izvršnu vlast.
- Temelj vladavine prava je nezavisno, stručno i moralno sudstvo oslobođeno političkih uticaja.
- Uloga sudske vlasti u odbrani ravnopravnosti svih pred zakonom jeste temelj svakog demokratskog društva. Sudovi moraju biti samostalni i odgovorni – samostalni od bilo kojeg uticaja u primjeni zakona i odgovorni da primjenom zakona afirmišu povjerenje građana u zakon i pravdu.
- Izvršna vlast sprovodi politiku entiteta i države i mora da transparentno izvršava zakone i druge propise i opšte akte zakonodavne vlasti ali i da efikasno i efektivno obavlja aktivnosti koje su joj date u nadležnost.

DRŽAVNO POLITIČKI CILJ NARODNOG DEMOKRATSKOG POKRETA PROIZILAZI IZ DEJTONSKOG MIROVNOG SPORAZUMA I USTAVA BIH, A OBUHVATA UNUTRAŠNJE ENTITETSKO DRŽAVNO UREĐENJE BIH I FUNKCIONALNU BIH KAO DRŽAVNU ZAJEDNICU SPOSOBNU DA PRIHVATI I REALIZUJE MEĐUNARODNO UTVRĐENE STANDARDE NEOPHODNE ZA PRISTUPANJE MEĐUDRŽAVNIM INTEGRACIJAMA I ASOCIJACIJAMA.

- Entitetski unutrašnji državni poredak utvrđen Ustavom BiH je fundament mira i stabilnosti, a ustavno definisanje Republike Srpske kao entiteta u okviru BiH je suštinski kvalitet Dejtonskog mirovnog sporazuma. U smislu prethodnog, Narodni demokratski pokret kategorično odbija izmjene unutrašnjeg uređenja BiH bez konsenzusa tri konstitutivna naroda.
- Svaka izmjena Ustava BiH moguća je i provodiva samo procedurom propisanom Ustavom BiH, i bilo kakvu promjenu Ustava BiH, van procedure propisane Ustavom BiH, Narodni demokratski pokret neće prihvatiti, zalažući se za vladavinu prava i legalističko ponašanje svih institucija i nosilaca javnih funkcija.
- Budućnost BiH određena je spremnošću na kompromis i konsenzus ovlaštenih demokratski izabраниh predstavnika i predstavnica konstitutivnih naroda, i oba entiteta, oko svih pitanja koja određuju efikasno funkcionisanje zajedničkih organa i institucija BiH da prihvate i realizuju međunarodno utvrđene standarde za pristupanje međudržavnim integracijama i asocijacijama.
- Narodni demokratski pokret će doprinosti povećanju funkcionalnosti BiH kroz funkcionisanje, razvoj i unapređenje zajedničkih organa BiH, poštujući ustavima i zakonima propisane nadležnosti i procedure, kao i kroz međuentitetsku harmonizaciju propisa, ali i kroz uspostavljanje sjedišta organa i institucija BiH i u Republici Srpskoj.
- Narodni demokratski pokret će se protiviti svakom pokušaju unitarizacije BiH i izmjeni njenog unutrašnjeg uređenja mimo volje naroda i građana jednog ili oba entiteta, primjenjujući sve oblike demokratske borbe.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET DEJTONSKI MIROVNI SPORAZUM SMATRA DRŽAVOTVORNIM SPORAZUMOM NOVE BOSNE I HERCEGOVINE KAO MEĐUNARODNO PRIZNATE DRŽAVE PO MJERI SVIH NJENIH KONSTITUTIVNIH NARODA I NE PRIHVATA JEDNOSTRANOST U NJEGOVOJ PRIMJENI, ALI NI PROMJENI.

- Provođenje Dejtonskog mirovnog sporazuma je prihvaćena obaveza za sve demokratski izabrane vlasti na svim nivoima u BiH i entitetima, i kvalitet njegovog sprovođenja opredjeljuje njegovu perspektivu.
- Nakon skoro četiri godine ratovanja, Dejtonski mirovni sporazum je donio mir. Promjena temeljnih principa ovog sporazuma mogla bi ponovo dovesti do sukoba, sa još većim tragičnim posljedicama, što Narodni demokratski pokret nikako ne želi da se desi.
- Dejtonski uređenu BiH prihvatili su svi njeni konstitutivni narodi, reprezentovani njihovim izabranim predstavnicima, a potvrdile su je vodeće države međunarodne zajednice, čime je za Narodni demokratski pokret Bosna i Hercegovina dobila konačan međunarodni suverenitet, subjektivitet i legitimitet.
- Jednostranost u njegovoj primjeni, ali i njegova jednostrana promjena, bili bi pogubni za BiH, ali i krajnje opasna za cijeli region.
- Narodni demokratski pokret se slaže da prema Dejtonskom mirovnom sporazumu nije moguće postojanje entiteta bez BiH, kao ni BiH bez entiteta.
- Promjena Dejtonskog mirovnog sporazuma nametanjem, mimo volje Republike Srpske, kojom se ukida status entiteta Republike Srpske, za Narodni demokratski pokret znači prestanak postojanja države Bosne i Hercegovine.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SE ZALAŽE ZA OTVARANJE GRANICA I USPOSTAVLJANJE OTVORENE SARADNJE NA EKONOMSKIM TRŽIŠNIM PRINCIPIMA MEĐU DRŽAVAMA U REGIONU A POSEBNO MEĐU DRŽAVAMA NASTALIM RASPADOM SFRJ

- Raskladom SFRJ nastale su nove države koje su dobile međunarodni subjektivitet, a ono što je najvažnije, i međusobno priznanje, što Narodni demokratski pokret prihvata kao realnost i smatra da su se novonastale države odrekle miješanja u unutrašnju politiku susjeda i oslobodile, s jedne strane, straha, a sa druge strane, ambicija za stvaranjem neke nove Jugoslavije u AVNOJ-evskim granicama.
- Novonastale države imaju potrebu da grade nove, prije svega interesne odnose. Narodni demokratski pokret smatra da je saradnja i ukidanje graničnih barijera u regionu u interesu svih. To se posebno odnosi na oblast trgovine, bankarstva, investicija, saobraćaja, sukcesije zajednički stvorene imovine i obaveza iz bivše SFRJ, nacionalnih i manjinskih prava, rodne i polne ravnopravnosti, prava privatne imovine, kulture, obrazovanja, tehnologije i sl.
- Narodni demokratski pokret svojom politikom u institucijama BiH i RS neće podržati međunarodno priznanje novih država koje eventualno nastanu na dijelu teritorije bilo koje od država-bivših republika SFRJ, bez saglasnosti te države, smatrajući da je sačuvani teritorijalni integritet i suverenitet BiH, koji je Republika Srpska prihvatila Dejtonskim mirovnim sporazumom, obavezalo entitet da ono što ne traži za sebe ne može prihvatiti i podržati da se da drugima.
- Narodni demokratski pokret smatra da istorijsko, vjersko, kulturno i prosvjetno nasljeđe unutar zemalja nastalih raskladom SFR Jugoslavije ne može biti razdvojeno državnim granicama, pa je otvaranje granica potreba svih. Uz jasan stav da ovo otvaranje ne može ugroziti suverenitet novonastalih država.
- Narodni demokratski pokret će se zalagati za afirmaciju, dalje unapređenje i primjenu sporazuma o specijalnim i paralelnim odnosima Republike Srpske sa Srbijom, kao i za uspostavljanje takvih odnosa sa ostalim državama u okruženju.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET ĆE ZAGOVARATI IZBALANSIRAN INSTITUCIONALNI ODNOS BOSNE I HERCEGOVINA PREMA INTEGRACIJAMA PRIJE SVEGA U FUNKCIJI DUGOROČNOG MIRA I PRIJATELJSTVA SA DRŽAVAMA SA KOJIMA GRANIČI

- Već iskazana namjera svih država Zapadnog Balkana za pristupanje Evropskoj uniji za Narodni demokratski pokret je razuman zajednički put u dugoročnu regionalnu stabilnost, naglašavajući poseban značaj da sve države sa kojima BiH graniči, imaju isti integracioni put i cilj, a to je punopravno članstvo u EU.
- Istovremeno Narodni demokratski pokret naglašava da pored integrisanja u EU, za BiH jednaku težinu trebaju imati i otvoreni, prijateljski i povlašteni puni bilateralni odnosi sa Ruskom Federacijom i Sjedinjenim Američkim Državama, zbog specifične tradicije i prijateljstva u odnosima svakog od konstitutivnih naroda u BiH sa ovim globalnim svjetskim autoritetima.
- Integrisanje BiH u NATO za Narodni demokratski pokret je prihvatljivo ukoliko je to istovremeno izbor i države Srbije, jer smatramo da će se regionalna stabilnost postići suštinski, a ne samo deklarativno, ukoliko Srbija, Hrvatska, Crna Gora i BiH budu članice iste vojno-bezbjednosne alijanse. U suprotnom, Narodni demokratski pokret će zagovarati potpunu demilitarizaciju i ustavno proglašavanje državne neutralnosti.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET NACIONALNO PITANJE NE SMATRA BILO ČIJIM STRANAČKIM EKSKLUZIVITETOM, VEĆ IZUZETNO VAŽNIM IDENTITETOM ZA INSTITUCIJE VLASTI

- Nacionalno pitanje za Narodni demokratski pokret je višestruko važno zbog činjenice da u Bosni i Hercegovini postoje tri naroda, odnosno tri nacionalne grupe, koje su konstitutivne, i da je unutrašnje uređenje BiH prilagođeno ovoj činjenici.
- Zaštita nacionalnih prava i interesa, i građanskih prava, za Narodni demokratski pokret je institucionalna obaveza BiH i Entiteta.
- Narodni demokratski pokret smatra da je zaštita nacionalnih i građanskih prava i interesa demokratsko pravo, i da je svako sakrivanje, uskraćivanje i gušenje nacionalnih i građanskih prava krajnje opasno za višenacionalnu BiH.
- Za Narodni demokratski pokret međunarodni odnosi Srba, Bošnjaka i Hrvata, kao i drugih, manjinskih naroda, i građana, dugoročno određuju stabilnost BiH. Bilo kakva nacionalna majorizacija pogubna je za mir ne samo u BiH, nego i u regionu .

VJERSKE SLOBODE ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SU OSNOVNE SLOBODE ČOVJEKA

- Slobodno izražavanje vjerskih ubjeđenja za Narodni demokratski pokret je jedan od temelja slobodnog demokratskog društva, i neotuđivo pravo svakog čovjeka.
- Afirmišući sekularnost u izgradnji institucija vlasti, Narodni demokratski pokret će gajiti odnos poštovanja i uvažavanja prema vjerskim zajednicama, vodeći računa da sve tradicionalne vjerske zajednice na ovom prostoru imaju jednak tretman i jednake uslove, koje uređuje vlast svojim zakonodavnim i izvršnim funkcijama.
- Za Narodni demokratski pokret nije prihvatljiv politički uticaj na vjerske zajednice, kao što jednako nije prihvatljiv vjerski uticaj na institucije vlasti.
- Narodni demokratski pokret će se zalagati da se restitucijom svim tradicionalnim vjerskim zajednicama u BiH vrati ili pravično nadoknadi sva imovina oduzeta u vrijeme trajanja represivnih režima iz prošlosti.
- Srpska pravoslavna crkva za Narodni demokratski pokret je tradicionalna vjerska zajednica srpskog naroda u cijelom svijetu koja autonomno utvrđuje svoju organizaciju i djelovanje. Isto se odnosi i na Katoličku crkvu kao tradicionalnu vjersku zajednicu Hrvata i Islamsku vjersku zajednicu kao tradicionalnu vjersku zajednicu Bošnjaka, ali i na druge tradicionalne vjerske zajednice.
- Vjeronauka u školama za Narodni demokratski pokret je pravo svih tradicionalnih vjerskih zajednica u cijelom sistemu obrazovanja, i dužnost vlasti je da obezbijedi uslove za slobodno vjersko obrazovanje svakom, prema vlastitoj religijskoj pripadnosti.
- Za Narodni demokratski pokret sve tradicionalne vjerske zajednice imaju pravo da organizuju autonomne obrazovne institucije za školovanje vjerskih službenika, pod jednakim uslovima, kao i sve druge obrazovne institucije, uključujući i pravo da budu integrisane u univerzitet.
- Svaki ekstremizam, uključujući i vjerski, Narodni demokratski pokret neće prihvatiti, niti podržavati, a pogotovo ne onaj koji zagovara sukob, nasilje i terorizam.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET PRIHVATA TOLERANCIJU I DIJALOG KAO JEDINI PUT U HARMONIČAN SUŽIVOT U BIH, ZALAŽUĆI SE ZA POMIRENJE I NEPRISTRASNO VREDNOVANJE UKUPNE PROŠLOSTI I ISTORIJSKIH ČINJENICA.

- Jedina civilizovana alternativa sukobu je dijalog, a sukobi kojima je obilovala prošlost ovog prostora uvijek su se završavali dijalogom, ali sa tragičnim posljedicama sukoba. Dijalog sprečava da se stečena prava shvataju kao stečene nepravde.
- Tolerancija je izraz razuma a netolerancija izraz osjećanja nejednakosti koji rađa surevnjivost i zavist i izaziva nezadovoljstvo, čime se narušava harmoničnost zajednice. A državna zajednica BiH može opstati samo u harmoničnim odnosima.
- Naša istorija i prošlost, sa svim svojim dobrim i lošim razdobljima, trebalo bi da budu nepristrasno vrednovani. Iz takvog pristupa može se naučiti šta je to osnov zajedničke i prosperitetne budućnosti.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SMATRA DA JE PARLAMENTARNA DEMOKRATIJA SA OSTVARENOM VLADAVINOM PRAVA I ODGOVORNOM ADMINISTRACIJOM OSNOV ORGANIZOVANJA I EFIKASNE VLASTI NA SVIM NIVOIMA U BIH.

- Parlamentarna demokratija omogućava većem broju članova jedne zajednice da pod jednakim uslovima i sa jednakim pravima uzmu učešće u upravljanju zajednicom, sprečavajući autokratiju i diktaturu, jer je poznato da ni jedna osoba nije toliko dobra da bi joj se mogla povjeriti neograničena vlast.
- Pod vladavinom prava Narodni demokratski pokret podrazumijeva jednakost pred demokratski i parlamentarno donesenim zakonima, bez obzira na društveni status pojedinca, političku pripadnost, rasu, klasu, rod, pol, vjeroispovijest ili bilo koje drugo određenje, odnosno pripadnost, jer su univerzalna ljudska prava, između ostalih, i pravo na slobodu, pravo svojine, pravo bezbjednosti i pravo na otpor protiv ugnjetavanja.
- Stručno osposobljena i racionalno organizovana administracija, kao servis građana, a ne kao vlast nad njima, građanski kontrolisana i profesionalno verifikovana, efikasna i nepristrasna, predstavlja sredstvo za vršenje vlasti, u korist građana i građanki.
- Građanin je temelj svakog demokratskog društva. Njegova i njena sloboda i sigurnost jesu dokaz uspjeha jedne države i zbog toga javna uprava u jednoj državi ima samo jenog gospodara – građanina/grāđanku, koji/a radi, plaća porez i izdvaja svoj novac kako bi ga u službama administracije dočekali uslužni i efikasni službenici, a ne birokratska i šalterska hladnoća. Naša politika insistira na profesionalnoj upravi, kojoj će građani vjerovati i za koju će biti sigurni da radi u njihovom interesu.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SMATRA DA JE NEPRIKOSNOVENA I SISTEMSKI ZAŠTIĆENA PRIVATNA SVOJINA KAO DOMINANTAN SVOJINSKI OBLIK TEMELJ DRUŠTVENIH ODNOSA I UKUPNOG DRUŠTVENOG RAZVOJA

- Privatna svojina je neotuđivo pravo, a njena zaštita systemska obaveza, jer privatnom svojinom raspolaže definisan vlasnik, u osnovi pojedinac, koji u pravilu želi da je učini većom i sadržajem i prinosom, a ona je kao takva dokazano najefikasniji svojinski oblik i kamen temeljac savremenih i uspješnih društava, opštih sloboda, otvorene konkurencije i tržišne orijentacije.
- Napuštanje svih recidiva komunizma utemeljenih na dominantnoj državnoj svojini, nadoknada ili vraćanje nepravedno oduzete privatne imovine iz komunističke prošlosti, uslovi su za tranziciju u društvo slobodne konkurencije i stabilnog razvoja.
- Državna svojina za Narodni demokratski pokret može ostati samo u društvenim oblastima koje su u funkciji strateških potreba društva, te za neposredno vršenje vlasti, odnosno tamo gdje se ne može ostvariti princip profitabilnosti. Za svu državnu imovinu za koju je važno da dugoročno bude u državnom vlasništvu, a može se učiniti profitabilnom, Narodni demokratski pokret će, između ostalih mogućnosti, afirmisati i politiku javno-privatnog partnerstva i koncesija radi smanjenja rashoda budžeta i povećanja efikasnosti korištenja javnih dobara zajednice.

ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET PREDUZEĆA I BANKE U DOMINANTNO PRIVATNOJ SVOJINI TEMELJ SU EFIKASNE EKONOMIJE DRUŠTVA

- Preduzeća i banke naslijeđene iz vremena socijalističkog samoupravljanja, kvalifikovane kao društveno vlasništvo, svoju, po pravilu, poslovnu neefikasnost stekle su zbog političkih upravljačkih struktura imenovanih od strane države kao vlasnika.
- Jednopartijski sistem nije poznavao konkurenciju kao utakmicu koja proizvodi kvalitet, pa je bez konkurencije, jednopartijskim političkim upravljanjem preduzećima i bankama, izgubljena pojedinačna efikasnost i konkurentna sposobnost preduzeća i banaka.
- Transformisati društvenu u privatnu imovinu kroz javan proces privatizacije, sa ciljem da preduzećima i bankama upravljaju profitom motivisani privatni vlasnici, koji to rade iz ličnog interesa, najveći je doprinos države u stvaranju preduzetničkog društva.
- Privatizacija, pored cilja da društvo transformiše u preduzetničko, treba da ostvari i cilj društveno pravedne i solidarne raspodjele dijela sredstava ostvarenih privatizacijom društvene imovine, za sve građane i građanke Republike Srpske, jer su je oni/e generacijama stvarali.
- Kvalitet privatizacije određuje brzina njenog provođenja, a glavni motiv privatizacije ne može se tražiti isključivo u očekivanom novcu od prodaje, već prije svega u očekivanom oživljavanju preduzeća i zapošljavanju radnika, sa ciljem stvaranja dobiti i smanjenja nezaposlenosti, jer su upravo to faktori koji generišu opšti privredni razvoj i transformaciju društva iz ekonomske stagnacije u ekonomski rast.
- Radi povoljnijih uslova kreditiranja nužno je pojačati ulogu Razvojnih banaka u državnom vlasništvu koji će povoljnim kamatnim stopama ali i drugim pogodnostima stimulisati građane i poslodavce da koriste usluge ovih banaka. Tako će se, indirektno, uticati na opštu visinu kamatnih stopa privilegovanim i nižim kamatnim stopama Razvojnih banaka kroz kreditne linije za razvoj privrede i stambeno zbrinjavanje mladih bračnih parova.
- Javno privatno partnerstvo oblik je mješovitog svojinskog odnosa pri formiranju privrednih društava prije svega u djelatnostima komunalnih preduzeća opština i gradova, ali i u raznim drugim sektorima kao što su npr. energetika, sport, saobraćaj, zdravstvo i slično. Državna svojina nad ulogom u kapital privrednog društva i investicioni kapital privatnih preduzetnika oslobađaju državu kao partnera obaveze operativnog upravljanja privrednim društvom a privatni preduzetnik u javno privatnom partnerstvu preuzima obavezu upravljanja radi efikasnog i rentabilnog poslovanja privrednog društva u javno privatnoj mješovitoj svojini.

REDUKCIJA BIROKRATIJE, EFIKASNA I ODGOVORNA ADMINISTRACIJA, PRIMJERENA POTREBAMA SISTEMA VLASTI ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SU PREDUSLOV DRUŠTVENOG NAPRETKA

- Administracija naslijeđena iz socijalističkog društva, sa organizacijom i navikama primjerenim jednopartijskom sistemu čine sistem vlasti neefikasnim i neodgovornim prema građanima i preduzetnicima kao krajnjim korisnicima usluga koje administracija pruža.
- Monopol države nestaje privatizacijom, a sa njom administracija prestaje biti instrument partijskog vladanja, već postaje instrument realizacije zakona i servis koji efikasno i efektivno pruža usluge njenim krajnjim korisnicima.
- Za finansiranje efikasne administracije koju će činiti optimalan broj izvršilaca treba da se izdvaja srazmjernan dio budžeta koji će biti usklađen sa standardima makroekonomske stabilnosti.

Time će se stvoriti prostor da veći dio budžeta bude iskorišten za snažniju socijalnu, razvojnu i bezbjednosnu politiku vlasti. Cilj Narodnog demokratskog pokreta je redukcija administracije i njena transformacija iz vlasti nad građanima u servis građana.

RAZVOJ MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA, POVEĆANJE KONKURENTNOSTI DOMAĆE PROIZVODNJE I POVEĆAN PRILIV DIREKTNIH STRANIH INVESTICIJA PREDUSLOVI SU ZA UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ REPUBLIKE SRPSKE I BiH

- Ključni izazov za svaku ekonomiju je povećanje međunarodno konkurentne agregatne ponude, što je moguće postići razvojem određenih vrsta međunarodno konkurentnih proizvoda i usluga, čime se direktno jača makroekonomska stabilnost (kroz smanjenje spoljnotrgovinskog deficita na osnovama snažnog porasta izvoza). Kako bi se realizovao ovaj cilj neophodno je u budžetu iz godine u godinu progresivno povećavati iznos sredstava namijenjen za stimulisanje izvozne proizvodnje s jedne strane, kao i obezbijediti sredstva za finansiranje istraživačko razvojnih centara za razvoj novih proizvoda i tehnologija, s druge strane.
- Unapređenje poslovnog ambijenta kao preduslova za veći broj direktnih stranih investicija moguće je samo ukoliko aktivnosti budu usmjerene na smanjenje nivoa poreza, rješavanje imovinsko – pravnih odnosa, eliminisanje administrativnih barijera, kao i jasnu institucionalnu podršku (stimulisanje investicija kroz poreske olakšice, sistemski podsticaji za grinfild investicije).
- U uslovima nepostojanja nekadašnjih velikih industrijskih kompanija, i velike stope nezaposlenosti, sektor malih i srednjih preduzeća, zasnovan na efikasnosti i međunarodnoj konkurentnosti, sredstvo je ostvarivanja ekonomskog rasta i zaposlenosti. Podsticajne mjere usmjerene na razvoj MSP moraju biti precizno definisane, kako na republičkom, tako i na lokalnom nivou.
- Kreiranje okvira za stvaranje dinamičkog, konkurentnog i izvozno orjentisanog okruženja treba da uključi i mala i srednja preduzeća, sa ciljem povećanja zaposlenosti i izvoza, smanjenja platnog deficita, ravnomjernijeg regionalnog razvoja i jačanja materijalne osnove za obrazovanje, zdravstvo i druge važne društvene djelatnosti. Kreiranje navedenog okvira treba da pruži osnovu za jeftinije i brže pokretanje malih i srednjih preduzeća, bolje zakonodavstvo i propise, oporezivanje i finansijsku podršku, obrazovanje i obuku za preduzetništvo, razvijanje tehničko-inovativnih i organizacionih znanja, bolje korištenje jedinstvenog tržišta, implementaciju novih tehnologija i promovisanje interesa malih i srednjih preduzeća na međunarodnom i državnom nivou.
- Nakon što se stvori zadovoljavajući broj uspješnih malih preduzeća, neophodno im je stvoriti institucionalnu podršku za njihovo poslovno umrežavanje i stvaranje klastera koji bi bili interesantni sa potencijalne strane trgovačke i proizvodne kompanije.

RAZVOJ PROIZVODNJE, TRGOVINE, TURIZMA I BANKARSTVA ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SU PRIORITETI NA PUTU KA DRUŠTVU STABILNOG PRIVREDNOG RASTA.

- Proizvodnjom se stiče autentičnost, a još više ekonomska samoodrživost zajednice, njenim porastom ostvaruje se veće zapošljavanje i opšti društveni razvoj, čime se zajednica svestrano oporavlja, i stalno podstiče vlast da se angažuje na izgradnji normativnog ambijenta stimulativnog za porast proizvodnje.
- Otvorena i liberalizovana trgovina, sa jasnim pravilima koja stimulišu konkurenciju a onemogućavaju monopol, utemeljena na međunarodnim standardima kvaliteta, suprostavljena asocijacijama potrošača, sprovodiva je samo u društveno registrovanim transferima, i sistemski pristupačna kontroli, pa kao takva čini društvo tržišno orjentisanim.
- Turizam, kao kompleksna privredna djelatnost, jeste jedan od značajnih instrumenata smanjenja siromaštva u BiH. Zbog njegove uloge koju ima za ukupnu privredu svake zemlje, kao i za podsticanje održivog razvoja u njenim nerazvijenim i manje razvijenim dijelovima, daće mu se poseban značaj kroz promovisanje i unapređenje korištenja zaštićenih oblasti u turizmu, ali i kroz davanje prioriteta aktivnostima vezanim za iniciranje i podržavanje provođenja regionalnih i interregionalnih projekata u ovoj oblasti.
- Bankarstvo uspostavljeno u preciznim institucionalnim okvirima koji su u funkciji zaštite depozitara, permanentno kontrolisano u pogledu dnevne solventnosti i plasmanske sposobnosti, tehnološki i stručno osposobljeno da funkcioniše po međunarodnim standardima, interesno orijentisano, sa dominantnom privatnom svojinom, može održati i povećati povjerenje depozitara i biti u funkciji opšteg, a posebno privrednog razvoja. Stara devizna štednja prenesena sa banaka na državu u procesu privatizacije banaka, kao potraživanje štediša ili njihovih zakonskih nasljednika, ne može nikada zastarjeti, i mora im se, društveno podnošljivo, dinamički vratiti sa pripadajućim kamatama.
- Novo društvo stabilnog privrednog rasta za Narodni demokratski pokret zasniva se na :
 - dominaciji privatnog vlasništva

- slobodnom i otvorenom tržištu
- održivom razvoju, koji znači efikasno korištenje svih razvojnih potencijala, uz očuvanje čovjekove životne sredine.
- brzoj, pravednoj i sveobuhvatnoj privatizaciji državne imovine
- radikalnom sužavanju državne intervencije i hiperregulacije
- širenju poreske osnovice i snižavanju poreskih stopa na najnižu moguću mjeru
- smanjenju drugih zahvatanja koja opterećuju profitabilnost preduzeća kao što su takse, porezi na plate i primanja, doprinosi i direktni porezi
- stimulisanju investicija kroz poreske olakšice
- sistemskim podsticajima za grinfild investicije
- obezbjeđenju ravnopravne konkurencije i sprečavanju monopola
- racionalnom korištenju prirodnih resursa kao i infrastrukturnih resursa kroz javno privatno partnerstvo i koncesije
- izgradnju institucija finansijskog tržišta
- uspostavljanju zakonitosti, poslovne i bankarske discipline, poslovne i bankarske tajnosti
- zaštiti intelektualnog vlasništva,
- stranim ulaganjima
- zdravom novcu

POLJOPRIVREDA, STOČARSTVO I ŠUMARSTVO SA PERSPEKTIVNIM I KVALITETNIM RESURSIMA ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SU PROSTOR OGROMNIH RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI

- Poljoprivreda je naša izuzetno važna privredna grana. Hrana je strateški proizvod čija nam proizvodnja obezbjeđuje ne samo prehranu vlastitog stanovništva nego i nezavisnost od drugih u tako važnoj oblasti. Ona je osnova razvoja čitave grupe privrednih grana i od njene produktivnosti uveliko zavisi produktivnost ukupne privrede.
- Razvoj proizvodnje hrane i stvaranje boljih uslova za život na selu nezaobilazne su poluge unapređenja sveukupnog kvaliteta života – našeg najprečeg cilja. Stvorićemo nove konkurentne sektore, proširiti paletu domaćih proizvoda, razviti agroindustriju i jačati vezu između nje i primarne proizvodnje. Strateškim dokumentima, naprednom agrarnom politikom i subvencioniranjem poljoprivrede definisaćemo budući razvoj poljoprivrede i ribarstva i usmjeriti ih u pravcu evropskog modela razvoja.
- Modernizovaćemo vitalne sektore poljoprivrede i podići njihovu konkurentnost. Osnažićemo institucionalne kapacitete kako bismo potpuno spremni ušli u veliku porodicu evropskih naroda.
- Naše opredjeljenje je višedimenzionalna politika seoskog razvoja, koja podrazumijeva domaćinski odnos prema poljoprivrednim resursima. Poljoprivredno zemljište, kao značajan resurs kojim raspolažemo, vremenom je kao rezultat nerazumne politike sve više ostajalo izvan upotrebe, a poljoprivreda je bila na dnu razvijenosti. Zbog toga je potreban radikalna zaokret u tretmanu poljoprivrede kao naše komparativne prednosti, što podrazumijeva sasvim novu agrarnu politiku.
- Osnovno strateško opredjeljenje naše poljoprivrede treba biti proizvodnja organske zdrave hrane za domaću potrošnju i izvoz. Ostalom dijelu privrede treba nametnuti visoke ekološke kriterijume, kako u prostornom razmještanju, tako i u vrsti djelatnosti, izboru tehnologija i sl. Ne samo da možemo višestruko uvećati proizvedene količine hrane, već zbog domaćih ekoloških prilika ta hrana može postati ozbiljno konkurentna zbog organskog kvaliteta na svim vanjskim tržištima.
- Važne mjere agrarne politike su otkup, politika cijena i podsticaji. Redovnim i stabilnim otkupom obezbjeđuju se kontinuitet ulaganja u ovu privrednu granu. Garantovanim cijenama otkupa nivelisaće se efekti globalnih tržišnih kretanja na proizvođače i obezbjediti kontinuitet proizvodnje u okvirima potreba agrarne politike, kao i nivo cijena na domaćem tržištu. Podsticajima će se stimulisati agrarni izvoz kao i proizvodnja u agraru za koju ne postoji tradicija a postoji tržište.
- Zemljišna politika je takođe instrument kojim se utiče na razvoj poljoprivrede. Promet zemljišta je slobodan a poljoprivredni posjed neograničen. Umjesto zemljišnog maksimuma, kao jedne od najgorih politika kojim se komunizam borio protiv bogatog i nezavisnog seljaka, svrsishodnije je razmotriti uvođenje zemljišnog minimuma ispod kojeg se zemljišni posjed ne bi mogao usitnjavati. Agrarno zemljište koje je van upotrebe mora se posebno poreski opteretiti a za zemljište u upotrebi treba obezbjediti poreske olakšice.
- Narodni demokratski pokret se zalaže da se poresko opterećenje izražava po jedinici površine zavisno od plodnosti zemljišta, te da se izražava u realnim iznosima (naturalno) u dugom roku trajanja. Investiciona ulaganja u poljoprivredu treba da budu oslobođena plaćanja poreza (kupovina agrarnog zemljišta, opreme, dugoročni zasadi, osnovno stado, i sl.)

- Stočarstvo, živinarstvo i svaki uzgoj stoke, brojem grla dimenzioniranim vlastitim potencijalima proizvodnje hrane za njihov uzgoj, odnosno savremeno farmerstvo predstavlja veliki potencijal za zapošljavanje i profitabilan angažman seljaka na vlastitom posjedu.
- Razvoj voćarstva po savremenim standardima kvaliteta, uz investicije u hladnjačke i skladišne, kao i transportne kapacitete, ali i stimulisanje malih proizvođača i kooperativne saradnje, nova je oblast u agraru sa velikim potencijalima koju treba imati u vidu u izradi nove agrarne politike.
- Ogromne površine očuvanih i skupocjenih šuma neprocjenjiv su resurs o kojem treba voditi stručnu i razvojnu brigu.
- Iskorištavanje šuma treba vršiti prema utvrđenim naučnim pravilima jer se tako trajno čuva njihova površina, kvalitet i ekološka vrijednost.
- Posebnu pažnju treba posvetiti šumskim površinama koje su kategorisane u nacionalne parkove, park-šume i šumsko-lovne rezervate.
- U naglašenu brigu za šumsko bogatstvo spada i planinski uzgoj šumske divljači i unapređenje lovstva.

ENERGETIKA I RUDARSTVO PREDSTAVLJAJU DUGOROČAN I ZNAČAJAN POTENCIJAL UKUPNOG PRIVREDNOG RAZVOJA

Razvoj svih modernih društava, u najvećoj mjeri zavisi od odnosa prema energetskom potencijalu – njegovoj usklađenosti sa zahtjevima visokih ekoloških standarda i potrebom efikasnosti. Podrazumijeva se i korištenje alternativnih vidova energije i racionalno korištenje svih domaćih resursa. Ovo vrijeme traži kompromis između sve većih potreba za energijom i potrebe za očuvanjem prirodnog ambijenta.

- Proizvodnja električne energije predstavlja jednu od najperspektivnijih proizvodnih oblasti, prije svega zbog značajnih hidropotencijala i nalazišta uglja. Uz postojeće elektroenergetske kapacitete, ulaganjem u nove, postiže se stabilno snabdijevanje domaćih potrošača proizvedenom električnom energijom, ali i izvoz u značajnom obimu.
- Nova investiciona ulaganja Narodni demokratski pokret vidi u kombinaciji privatizacije dijela elektroenergetskog kompleksa kroz doinvestiranje, vlastite državne investicije, po potrebi kroz dugoročne komercijalne kreditne aranžmane, ali i kroz dodjelu koncesija dokazano investiciono sposobnim partnerima.
- Proizvodnja i promet naftnih derivata u domaćim rafinerijama Brod i Modriča, ne samo za potrebe Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, već i za zemlje u regionu jeste strateška potreba i prednost Republike Srpske.
- Izgradnja gasovoda, od Zvornika, prema zapadu, do Novog Grada, kojim bi se BiH i Republika Srpska većim svojim dijelom priključile na gasovod preko Srbije ka Ruskoj Federaciji jeste potreba koju treba realizovati u doglednoj perspektivi, kroz koncesije inopartnerima ili kroz zajedničko ulaganje sa inopartnerima. Izgradnjom termoelektrane na gas u Banjaluci, značajno bi se popravio energetski bilans Republike Srpske tako što bi se toplifikacija većine gradova transformisala sa skupog i ekološki lošijeg mazuta na toplifikaciju gasom.
- Rudno bogatstvo rudama metala, ali i nemetala, izuzetno je, i uz to komplementarno prerađivačkim kapacitetima u regionu, sa dugom tradicijom rudarstva. Koncesije na eksploataciju u okviru republičke strategije razvoja rudarstva je način na koji treba izvršiti privatizaciju ovih prirodnih bogatstava.
- Razvoj željeznice kroz modernizaciju, ali i izgradnju novih pravaca, kao i izgradnju mreže auto-puteva, te rekonstrukciju i izgradnju regionalnih, magistralnih i lokalnih putnih pravaca, strateška je potreba BiH i Republike Srpske, prije svega zbog podrške razvoju cijelog energetskog i rudarskog kompleksa, ali i cijele privrede i društva uopšte.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SE ZALAŽE ZA USPOSTAVLJANJE DRUŠTVA MLADIH I ZNANJA

- 21. vijek je vijek znanja, novih zahtjeva i disciplina. Znanje nije dovoljno samo sebi. Ono je uvijek u službi ljudskog napretka, zdravlja, slobode i sreće. Zato naša politika insistira na znanju koje je primjenjivo. Našom politikom ćemo podsticati naučno istraživačke djelatnosti na svim nivoima i jačati važnost iskustvenog znanja, koje mijenja svijet na bolje i svakom daje mogućnost da olakša i popravi svoj život.
- Narodni demokratski pokret smatra da treba utvrditi koje su nam naučne ustanove dugoročno potrebne kao podrška privrednom razvoju, obezbjeđenjem zakonom utvrđenih privilegija za naučne radnike i radnice kroz poreske, carinske i druge olakšice, ali i kroz subvencioniranje naučnog rada dijelom budžeta predviđenog za istraživanje i razvoj.

- Narodni demokratski pokret smatra da za potrebe domaćeg privrednog razvoja treba stimulisati saradnju sa naučnim institucijama u cijelom svijetu, bez predrasuda, i isključivo po kriteriju kvaliteta, kroz budžetsko subvencioniranje obuke domaćih stručnjaka, ali i kroz angažovanje stranih naučnih institucija na praktičnim i konkretnim potrebama razvoja.
- Neizbježno je omogućiti i osnivanje naučnih instituta i organizacija u privatnoj svojini, što Narodni demokratski pokret podržava, jer je svjesna da će u preduzetničkom društvu kojem teži, kroz potrebe privatnog kapitala, u funkciji unapređenja proizvoda radi osvajanja tržišta, i naučno znanje postati privatna svojina, za komercijalnu prodaju.
- Radi zaštite autorskih prava, jer je intelektualna svojina takođe privatna svojina, važna ne samo za nauku, već i za druge oblasti, Narodni demokratski pokret će se zalagati za usvajanje odgovarajućih zakona prema međunarodno važećim standardima.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SE ZALAŽE ZA NIVO SOCIJALNIH PRAVA USKLAĐENIH SA PROSJEČNIM STANDARDOM, A PREMA NIVOU EKONOMSKOG RAZVOJA

- Socijalne potrebe društva izišlog iz rata, u ambijentu postratnog niskog društvenog bruto proizvoda i nacionalnog dohotka, uz proces tranzicije iz socijalističkog u preduzetničko društvo, razumljivo, ograničavaju mogućnosti njihovog potpunog i primjerenog izmirenja.
- Pravičnost u raspodjeli društvenih sredstava za socijalne potrebe jeste obaveza koju Narodni demokratski pokret prihvata, uz smanjenje nivoa neregistrovane ekonomije i kontinuirano poboljšanje finansijske discipline, radi efikasne popune socijalnih fondova i sa shvatanjem da izdvajanja za socijalne potrebe imaju prihvatljiv prag preko koga bi bio ugrožen opšti društveni razvoj.
- Reforma socijalnih fondova, ali i cijele socijalne politike, treba da se zasniva na težnji da se socijalna podrška zajednice fokusira na što manji broj korisnika direktne socijalne pomoći, kroz plansku resocijalizaciju ugroženih i hendikepiranih, osposobljavanjem do nivoa da sami o sebi mogu brinuti.
- Socijalna politika treba da bude utemeljena na moralu i solidarnosti, a namijenjena samo onima kojima je istinski potrebna, i koji bez nje ne mogu, uz jasne zakonske kriterije koga obuhvata, kome obliku i obimu.

PRIMJEREN I U KONTINUITETU PRAĆEN STANDARD RATNIH VETERANA, RATNIH INVALIDA, VOJNIH I CIVILNIH ŽRTAVA RATA I NJIHOVIH PORODICA ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET JE INSTITUCIONALNA OBAVEZA REPUBLIKE SRPSKE

- Republika Srpska ima obavezu prema njenim stvaraocima, a to su, prije svega, borci, invalidi rata, porodice poginulih boraca i civilne žrtve rata.
- Za sve koji su iz rata izašli hendikepirani gubitkom zdravlja ili najbližeg srodnika Narodni demokratski pokret smatra da je društvo obavezno da im obezbijedi sistemsku zaštitu kroz različite oblike privilegija u socijalnoj, zdravstvenoj i penzionoj zaštiti.
- U zapošljavanju, pokretanju privatnog posla, školovanju, profesionalnom osposobljavanju, rješavanju stambenih pitanja i rehabilitaciji, društvo je obavezno da obezbijedi društvene privilegije, uz jasne zakonske kriterije, koga obuhvataju, kome obliku i obimu.
- Narodni demokratski pokret smatra da su asocijacije ratnih veterana, invalida rata, porodica poginulih i nestalih boraca i civilnih žrtava rata, potrebne društvu kako bi organizovano uticale na pravično rješavanje statusa svojih članova, ali i sačuvale istinu o ratu i ratnim stradanjima.

IZBJEGLICE, RASELJENA LICA I POVRATNICI SA SVIM ZAKONOM ODREĐENIM PRAVIMA PO MIŠLJENJU NARODNOG DEMOKRATSKOG POKRETA TREBAJU SLOBODNO, VLASTITOM VOLJOM, ODABRATI OPCIJU RJEŠAVANJA SVOG STATUSA

- Izbjeglice i raseljena lica bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost su ovakav status stekli protivno svojoj volji, sklanjajući se od ratnih opasnosti.
- Narodni demokratski pokret smatra da su imovinska prava neotuđiva i da se imovina njenim vlasnicima mora vratiti ili pravično nadoknaditi prema izraženoj želji vlasnika.
- Smatrajući da je pravo na slobodno donošenje odluke o mjestu življenja i stanovanja osnovno ljudsko i demokratsko pravo, Narodni demokratski pokret prihvata svaku opciju ličnog izbora rješavanja izbjegličkog statusa i ne podržava nikakve tendenciozne pritiske na izbjeglice, raseljena lica ili povratnike u njihovom ličnom izboru.
- Povratak, ne samo ljudi već i imovine, traži potpunu međuentitetsku harmonizaciju procedura kao i razmjenu podataka, što Narodni demokratski pokret podržava.
- Vlasti su dužne da institucionalno omoguće realizaciju slobodno izražene volje svakog izbjeglice primjereno materijalnim mogućnostima zajednice, na pravičan i transparentan način.

- Izbjeglička pitanja nisu samo pitanja koja se mogu locirati isključivo u BiH i njene entitete, već je rješavanje pitanja izbjeglica i njihove imovine i međudržavno regionalno pitanje, prije svega između BiH i Republike Hrvatske, zbog brojnih izbjeglica iz Hrvatske u Republici Srpskoj, pa će se Narodni demokratski pokret zalagati da se i u međudržavnim odnosima BiH i Republike Hrvatske ovo pitanje rješava na istim principima.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET ĆE NJEGOVATI POLITIKU NEDISKRIMINATORSKOG ODNOSA PREMA POJEDINCIMA I RAZVOJU ZAJEDNICE

- Svako treba da radi. Ko to želi i ima potrebu, mora dobiti šansu. Našom politikom ćemo kontinuirano smanjivati broj nezaposlenih. Dolazi vrijeme novih generacija, novih znanja, novih vještina, novih iskustava, novih rezultata, novog evropski kvalitetnog života. Obezbjedićemo da mladi ne odlaze tražeći bolji život – da ostaju ovdje i da se vraćaju ovdje – da grade život evropskih standarda i kvaliteta.
- Kao jedan od prioriteta u radu i kreiranju privrednog ambijenta, Narodni demokratski pokret je postavila i pitanje otvaranje novih radnih mjesta, što će se, između ostalog, realizovati i kroz programe i planove za razvoj poslovnih inkubatora. S tim u vezi, Narodni demokratski pokret predviđa uspostavljanje trajne infrastrukture za mala i srednja preduzeća, i preduzetništvo uopšte, jačanjem institucija na lokalnom i regionalnom nivou, promocijom poslovnog povezivanja i inovacionih aktivnosti, privlačenjem razvojnih partnera iz javnog i privatnog sektora, tako da poslovni inkubatori treba da budu u funkciji podrške razvoju malih i srednjih preduzeća.
- Dinamično rastući standard građana određen je kao безусловni prioritet naše politike, kojom ćemo obezbijediti kontinuiran rast plata i penzija. Vrijedan i uspješan radnik mora biti nagrađen kao i uspješan menadžer i preduzetnik. Sa druge strane, godine i starost ne smiju biti hendikep. Niko ne smije biti zaboravljen. Dostojanstvo onih koji su stvarali u prošlosti jeste obaveza generacija koje grade budućnost.
- Ujednačen ekonomski razvoj istočnog i zapadnog dijela Republike Srpske uslov je stabilnog i dinamičnog razvoja Republike Srpske kao cjeline. Republika Srpska je u obavezi da stalno vodi računa o potrebama razvoja svojih nerazvijenih dijelova, uglavnom skoncentrisanih na istoku i jugoistoku Republike, provodeći politiku solidarnosti i podsticanja razvoja posebnim republičkim razvojnim projektima namjenjenim ovim područjima. Ljudi ove regije, vrijedni i inteligentni, znaće da to iskoriste za lični i opšti prosperitet.

PORODICA, POLOŽAJ ŽENA I DJECE SU ZA NARODNI DEMOKRATSKI POKRET VAŽNO DRUŠTVENO PITANJE KOJE TRAŽI POSEBNU PAŽNJU, JER JE PORODICA OSNOVNA JEDINICA DRUŠTVA

- Porodica je kod nas utemeljena na tradicionalnoj povezanosti roditelja i djece i bračnoj zajednici kao jedinoj etičkoj formi trajnog zajedničkog života roditelja, što Narodni demokratski pokret želi da očuva.
- Bliskost krvnih srodnika i obavezujuće poštovanje članova porodice, njegovano i prenošeno sa generacije na generaciju, čine porodicu osnovnom jedinicom našeg uređenog društva.
- Narodni demokratski pokret se zalaže da se položaj žene u našem društvu poboljša prilagođavanjem društvenih normi, u svim oblastima društvenog života, kako bi žena što kvalitetnija ostvarivala svoju bračnu i roditeljsku ulogu. U tom smislu privilegovano radno vrijeme za zaposlene majke maloljetne djece, regulisano penziono pravo i zdravstvena zaštita svake majke za period do 3 godine starosti djeteta, plaćeno i posebno stimulirano produženim trajanjem svako sljedeće porodiljsko odsustvo, samo su dio mjera kojima bi trebalo stimulirati opredjeljenje majki da se više posvete porodici i vaspitanju djece.
- Narodni demokratski pokret zdrav razvoj djece vidi prije svega u zdravoj porodici, a onda i u organizovanosti društva da djeci pruži kvalitetno obrazovanje, i dobre uslove za bavljenje kulturom, sportom i zabavom.
- Porodice sa više djece trebaju biti privilegovane u društvu, uz povećan dječiji dodatak za porodice sa više djece.
- Za zdrav razvoj djece i omladine Narodni demokratski pokret ocjenjuje vrlo važnim edukaciju kroz obavezno, ali i dodatno obrazovanje.
- Zaštita fizičkog i duševnog zdravlja djece od štetnog uticaja droga, alkohola, duvana i drugih poroka i destrukcija, jedan je od prioriteta i opredjeljenja Narodnog demokratskog pokreta.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SE ZALAŽE ZA RAZVOJ DUHOVNO I FIZIČKI ZDRAVIH LIČNOSTI KROZ PRIMJENU SAVREMENIH INICIJATIVA U PODRUČJU PROSVJETE I SPORTA

- Obrazovni sistem treba da se oslobodi naslijeđenih slabosti i da se sadržajno i organizaciono utemelji na svjetski prihvaćenim standardima i vrijednostima, podstičući razvoj talenata.
- Sistem obrazovanja treba biti organizovan primjereno stepenu sposobnosti polaznika i potrebama opšteg društvenog razvoja, a posebno privrednog razvoja, sadržajno i metodološki prema međunarodnim standardima, kako bi stečena zvanja, bez posebne nostrifikacije, bila prihvaćena svugdje u svijetu.
- Da bi se riješili nagomilani problemi postojećeg školskog sistema (višak predavača u jednom podsistemu i manjak u drugom, nizak materijalni nivo školskih institucija, neprimjerenost nastavnih programa, odsustvo podsticanja kreativnosti kod učenika, nizak profesionalni i društveni standard nastavnika) potrebno je omogućiti da obrazovne ustanove budu privatne i državne, pod istim kriterijima u edukaciji, vrednovanju znanja, profesionalnosti i nivou obaveznog finansiranja. Oni koji se školuju iz sredstava zajednice moraju imati obavezu prema zajednici kada završe školovanje .
- Društvo koje vjeruje u takmičenje i koje podstiče pobjednički duh, vjeruje i u sport. Sport je danas lice svake nacije, izraz patriotizma i rodoljublja. Savremeni sport predstavlja snažan kolektivni entuzijazam i želju za identifikacijom. Zato je naša obaveza da obezbijedimo optimalne uslove, prije svega za razvoj masovnog, a zatim i vrhunskog sporta. Sa vrhunskim sportom bliži smo cijelom svijetu.
- Za Narodni demokratski pokret inkorporiranje fizičke kulture u obaveznu edukaciju u toku cijelog školovanja je preduslov omasovljenja sporta i porasta interesa mladih za rekreativno, ali i profesionalno bavljenje sportom.
- Sport u pogledu organizacije takmičenja, ali i načina finansiranja i postizanja vrhunskih rezultata, treba imati definisan status, uređen zakonom. Iz budžeta je realno očekivati finansiranje kategorisanih vrhunskih sportista, a u pravilu finansiranje sporta će biti zasnovano na komercijalnoj osnovi, zavisno od interesa preduzeća i drugih interesnih organizacija, uz oslobađanje od poreza na dobit dijela sredstava namijenjenih sportu. Privatizacija sportskih klubova je nova mogućnost za postizanje vrhunskih sportskih uspjeha, jer i vrhunski sportski rezultati predstavljaju poslovnu šansu i profitabilnu djelatnost .
- Narodni demokratski pokret će se zalagati za očuvanje sopstvenog ligaškog takmičenja u svim sportskim disciplinama i sportskim savezima, kao i za učešće u organizovanim takmičenjima na nivou BiH , reprezentovanjem najuspješnijih iz republičkih ligaških takmičenja. U reprezentativnom smislu gdje god to međunarodne asocijacije dozvoljavaju, Narodni demokratski pokret će podržavati i međunarodna sportska takmičenja entitetskih reprezentacija.
- Narodni demokratski pokret će se posebno zalagati za omogućavanje jednakih uslova za rad i finansiranje ženskih i muških sportskih asocijacija i klubova kako bi se izbjegla do sada postojeća diskriminacija u ovoj oblasti, u korist muških, a na štetu ženskih klubova i asocijacija, i postigla ravnopravnost u vrednovanju rezultata muškog i ženskog sporta.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET ODNOS PREMA PENZIONERIMA GRADI NA HUMANIM, MORALNIM I SOLIDARNIM NAČELIMA ZALAŽUĆI SE ZA DUGOROČNO SISTEMSKO RJEŠAVANJE NJIHOVOG STATUSA

- Bogati i kapitalizovani penzioni fondovi, sa obaveznim, ali i dodatnim penzionim doprinosima, kroz više stubova, sa stabilnim i visokim prihodima ,nezavisni od političkog uticaja, profitno motivisani, potrebni su Republici Srpskoj za trajno rješavanje stabilne isplate sigurnih i dovoljnih penzija. Narodni demokratski pokret smatra da je ovo cilj koji se može postići reformom penzijskog osiguranja i penzionog fonda. Konkurencija među fondovima kao finansijskim institucijama pod strogo kontrolisanim i visoko garantovanim uslovima osnivanja penzionih fondova je neminovnost budućeg vremena. Uplata penzionog osiguranja za svakog zaposlenog bi bila obavezna, ali bi uplatilac imao pravo izbora za njega najpouzdanijeg fonda.
- Sa razumijevanjem za izuzetno nepovoljan odnos broja zaposlenih i broja penzionera, Narodni demokratski pokret je svjesna da će porast sredstava za penzije biti u direktnoj korelaciji sa porastom zaposlenosti i porastom finansijske discipline u plaćanju obaveza za penziono osiguranje, pa je u tom smislu u periodu trajanja niske zaposlenosti i niskog privrednog rasta značajno da sredstva za ove namjene budu pravično raspoređena, i dijelom subvencionirana iz budžeta, u skladu sa budžetskim mogućnostima.
- Privatizacijom državnih preduzeća gotovo 10 % ukupne njihove vrijednosti je vlasništvo penzionog fonda, kompjuterizacijom i značajnim smanjenjem broja činovnika, kao i prodajom ili rentiranjem nekretnina u vlasništvu penzionog fonda, fond će raspolagati sa značajnim novčanim kapitalom, kojim će se moći, kroz sigurne plasmane, ostvariti kapitalna dobit, i usmjeravati u redovno izmirenje obaveze prema penzionerima.
- I kriteriji za odlazak u penziju moraju biti postavljeni na rigoroznijem i uslovljenijem nivou, primjenjujući standarde razvijenih zemalja.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET ZDRAVSTVENU ZAŠTITU STANOVNIŠTVA ŽELI USPOSTAVITI U SKLADU SA NORMAMA SVJETSKJE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE I PO UGLEDU NA USPJEŠNE MODELE ORGANIZACIJE ZDRAVSTVA U SVIJETU

- Polazeći od činjenice da je zdravlje uslov sreće i blagostanja svakog pojedinca, porodice i društva u cjelini, Narodni demokratski pokret kao osnovni cilj svoje zdravstvene politike postavlja pitanje podizanja opšteg nivoa zdravlja svih građana RS.
 - Pravo na zdrav život jedno je od osnovnih prava slobodnog društva. Zaštita zdravlja i briga o njemu dužnost je svih nas koji vjerujemo u zdravo društvo i zdravog pojedinca. Zaštita zdravlja mora biti obezbijeđena svima, bez obzira na socijalne razlike. Zdravstvena zaštita mora biti najizraženija tamo gdje je najpotrebnija.
 - Zdravstveni sistem treba biti efikasan i funkcionalan i u direktnoj funkciji zdravstvenih potreba građana. On treba biti oslobođen suvišnih birokratskih i administrativnih procedura, koje ga čine skupim i neodrživim, a istovremeno otuđenim i nedostupnim onima kojima je potreban.
 - Osnova zdravstvenog sistema je primarna zdravstvena zaštita, sa posebnim usmjerenjem na zdravlje djece i mladih, kao budućnosti nacije, i zdravstvenu zaštitu trudnica i majčinstva. Na taj način zdravstveni sistem će se staviti u službu demografske politike utičući direktno na natalitet i reproduktivno zdravlje građana.
 - Zdravstveni sistem treba uvažiti našu realnost, a to je starenje populacije, i u tom smislu zadovoljiti zdravstvene potrebe starijeg stanovništva.
- Jedan od osnovnih preduslova efikasnog zdravstva je i racionalnost. Zbog toga će se Narodni demokratski pokret zalagati za jasno definisanje osnovnog paketa zdravstvenih usluga za sve građane, imajući u vidu najčešće bolesti stanovništva. Mora se izbjeći stvaranje glomaznog i skupog zdravstvenog sistema čije postojanje postaje svrha samom sebi i istovremeno predstavlja smetnju daljnjem ekonomskom napretku i funkcionisanju države.
 - Preglomazna i neracionalna organizacija zdravstvene zaštite sa nepovoljnom strukturom u odnosu broja ljekara prema pratećem zdravstvenom osoblju i administraciji u zdravstvu, uloga ljekara opšte prakse svedena na trijažera i dispečera, zatrpanost specijalista ljekara velikim brojem pacijenata, odrazilo se nepovoljno na osnovnu funkciju ljekara - liječenje bolesnika i unapređenje znanja i struke.
 - Narodni demokratski pokret smatra da treba vratiti značaj ljekaru opšte prakse uvođenjem kućnog ljekara, otvaranjem savjetovaništa, dnevnih bolnica i drugih oblika vanhospitarnog liječenja. Reforma zdravstva mora donijeti uštede na svim nivoima, smanjenje broja kreveta u bolnicama, smanjenje broja dana bolničkog liječenja, smanjenje broja lutanja od specijaliste do specijaliste, smanjenje broja nepotrebnih pretraga, smanjenje administracije u zdravstvenim ustanovama itd.
 - Konkurencija u zdravstvenoj zaštiti, koja poboljšava kvalitet i obara cijenu zdravstvene usluge, moguća je uz zakonom dozvoljenu, ali i uslovljeno organizovanu privatnu ljekarsku praksu i privatne ljekarske ustanove, pod stručnim nadzorom, koji uspostavlja resorno ministarstvo.
 - Zdravstveni fondovi su finansijske organizacije preko kojih se finansira zdravstvena zaštita dostupna svima, prema zakonom utvrđenom minimumu, uz ravnopravnost korisnika. Postojeći zdravstveni fond mora biti reformisan, uz mogućnost, pod strogo kontrolisanim i visoko garantovanim uslovima, osnivanja konkurentnih zdravstvenih fondova. Uplata zdravstvenog osiguranja za svakog zaposlenog bi bila obavezna, ali bi uplatilac imao pravo izbora za njega najpouzdanijeg fonda, kao i najpovoljnije opcije obima zdravstvene zaštite, kroz vlastiti odabir dodatne stope doprinosa za zdravstveno osiguranje.

SNAŽNE ASOCIJACIJE POSLODAVACA I ASOCIJACIJE RADNIKA SU NUŽNE ZA BUDUĆI KONTINUIRAN I UREĐEN DIJALOG OKO NJIHOVIH INTERESA U PREDUZETNIČKOM DRUŠTVU KOJEM TEŽIMO

- Sindikalne slobode i prava su civilizacijske tekovine i sastavni dio ljudskih prava i sloboda. Narodni demokratski pokret se zalaže za punu slobodu sindikalnog udruživanja i djelovanja, kao i udruživanja sindikata u međunarodne sindikalne asocijacije.
- Štrajk je najsnažnije legitimno sredstvo sindikalne borbe i treba da se primjenjuje samo kada su ostale metode za postizanje sindikalnih ciljeva iscrpljene, ali nikako ne može biti u funkciji uništenja poslodavaca.
- Dolazi vrijeme sindikata nezavisnog od poslodavaca, politike i vlasti, ali i vrijeme granskih sindikata kao efikasnijih asocijacija, sa opštim, ali i specijalizovanim, i specifičnim, granskim ciljevima.
- Narodni demokratski pokret se zalaže i za slobodno stvaranje asocijacija poslodavaca, i to granskih, zbog usaglašenog očuvanja interesa poslodavaca u odnosu na asocijacije radnika, ali i zbog snažnijeg uticaja na izvršnu i zakonodavnu vlast, kao i zbog zaštite poslodavaca od neloyalne konkurencije i monopola.

- Nezavisne od politike i stranačkih uticaja, ove asocijacije, štiteći svoje kolektivne interese, vlast će učiniti odgovornijom u kreiranju zakonodavstva i u vršenju vlasti.
- Budući da je rad u novom preduzetničkom društvu prije svega tržišna kategorija, Narodni demokratski pokret se zalaže da se primjenjuje princip administrativnog utvrđivanja najniže cijene radnog sata kao osnovnog mehanizma zaštite radničkog standarda.
- Radničkim pokretima i sindikatima treba omogućiti sigurnost radnog mjesta zaposlenog. Svaki oblik zloupotreba, mobinga i izrabljivanja radnika od strane poslodavaca i vlasnika preduzeća koji na taj način stvaraju sebi ekstra profit moraju biti krivično kvalifikovani i sudski sankcionisani.
- Departizacija preduzeća i sindikata koji iz političkih razloga vrše pritisak na zaposlene i time umanjuju njihovu slobodu organizovanja neophodna je mjera društva odgovorne i demokratske vlasti kao i spriječavanje vještačkog smanjenja obima proizvodnje koje unosi nesigurnost u radni angažman i utiče na stvaranje atmosfere neizvjesnosti i straha kod zaposlenih. Suprostavljanje ovakvim načinima manipulisanja i zloupotrebe radnika svim raspoloživim demokratskim i drugim sredstvima, obaveza je odgovornog i demokratskog društva kako bi se spriječilo ponižavanje i izrabljivanje radnika.

KORUPCIJA, KRIMINAL I DRUGE DRUŠTVENE DEVIJACIJE KOJE UGROŽAVAJU FUNKCIONISANJE DRUŠTVENOG SISTEMA I RUŠE OSNOVNE ETIČKE NORME CIVILIZOVANOG DRUŠTVA SU POJAVE KOJE TRAŽE SISTEMATSKI, KONTINUIRAN I HRABAR ODGOVOR KROZ NOVO ZAKONODAVSTVO, VLADAVINU PRAVA I ODGOVORNU ADMINISTRACIJU.

- Korupcija i kriminal ugrožavaju napredak, integritet društva i djelovanje tržišta i prouzrokuju izostajanje dobiti u korist zajednice.
- Korupcija i kriminal u svakom društvu predstavljaju manje ili više izraženu devijantnu pojavu protiv koje se sistem mora boriti mjerama prevencije, edukacije, kontrole i sankcija kroz novo zakonodavstvo, izmjene postojećeg zakonodavstva i pojednostavljenje administrativnih procedura.
- Borba protiv korupcije i kriminala je institucionalna obaveza u integracionom procesu zbog obaveznog pristupanja Građansko pravnoj i Krivično pravnoj konvenciji o korupciji Savjeta Evrope za sve zemlje članice.
- Pri sankcionisanju ovih pojava niko od odgovornih ne može biti izuzet od odgovornosti zbog društvenog statusa, a posebno oni izabrani i imenovani javni funkcioneri i službenici, „jer je vladavina prava temelj demokratski uređenog društva.
- Veće učešće javnosti u izborima sudija, tužilaca i policijskih službenika na svim nivoima primjenom kriterijuma pri izboru da prednost imaju oni koji imaju kvalifikovana znanja, stručni kapacitet ali i hrabrost da svoj posao obavljaju stručno, odgovorno i bez političkog uticaja učiniće borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala efikasnijom, društveno nadgledanom i nepristrasnom.
- Promjena i pooštavanje zakonskih odredbi i kaznene politike neophodna je mjera, kako bi se efikasnije spriječile kriminalne radnje, a promovisali prevencija protiv korupcije i kriminala. Podsticanjem i afirmacijom uloge nevladinih organizacija koje su angažovane na sprečavanju zloupotreba službenog položaja i korupcije u javnim službama stvoriće se društveni ambijent demokratskog pritiska javnosti na zakonitost i odgovornost u korištenju javnih sredstava.
- Redovne javne kontrole finansijskog poslovanja političkih stranaka neophodna je u odgovornom i demokratskom društvu kako bi se spriječila zloupotreba u načinu finansiranja političkih stranaka, kao i zloupotrebe u trošenju sredstava, a sve radi spriječavanja uticaja nad političkim partijama iz vanjskih i otuđenih finansijskih centara moći.
- Sistem javnog pravobranilaštva neophodno je ozbiljno reformisati u cilju efikasnije zaštite javne imovine u sudskim procesima uz mogućnost razmatranja uvođenja opštinskog odnosno gradskog javnog pravobranioaca radi zaštite imovine opština i gradova.
- Redovna javna kontrola i finansijska provjera imovinskih kartona imenovanih i izabranih lica u svim organima izvršne, zakonodavne i sudske vlasti kao i preduzeća u državnom vlasništvu, vanbudžetskih fondova, agencija, uprava i drugih državnih organizacija, organa i službi kao i rukovodilaca političkih stranaka neophodna je društvena mjera koja će značajno smanjiti izloženost nedozvoljenim i koruptivnim uticajima na izabrana i imenovana lica u javnim službama.

SLOBODNI MEDIJI, NEPRISTRASNO KRITIČNI, FINANSIJSKI SAMOODRŽIVI, OSLOBOĐENI POLITIČKOG, ALI I INSTITUCIONALNOG PRITISKA, PROGRAMSKI ODGOVORNI, JEDAN SU OD KLJUČNIH STUBOVA DEMOKRATSKI UREĐENOG DRUŠTVA

- Slobodni, odgovorni i nezavisni mediji imaju neprocjenjivu ulogu u kreiranju javnog mnjenja, čime vlast, institucije i pojedince, čine društveno odgovornim.

- Mediji su nosioci opšte edukacije u svakoj oblasti javnog života, značajni za afirmaciju opšte obrazovanosti, kulture, sporta, ravnopravnosti polova, istorije, kao i zabave utemeljene na zdravim osnovama.
- Svako društvo je onoliko demokratsko koliko su mediji u njemu oslobođeni bilo kakvih pritisaka, ali i odgovorni u svojoj uređivačkoj politici, stimulišući pozitivne društvene pojave i kritikujući one negativne.
- Konkurencija medija je osnov za poboljšanje kvaliteta njihovog sadržaja, ali i finansijske samostalnosti i poslovne uspješnosti.

ZAŠTITA OKOLINE PO MEĐUNARODNO PRIHVAĆENIM STANDARDIMA JE DRUŠTVENA NORMA KOJA SE MORA PERMANENTNO UVODITI KAO OBAVEZA U SVIM OBLASTIMA

- Napredni svijet, shvatajući opasnost koju primijenjene tehnologije u raznim privrednim granama prouzrokuju u sferi ugrožavanja zdravlje ljudi i zagađenja prirode, nameće obavezujuće ekološke standarde, u interesu cijelog čovječanstva.
- Primjena međunarodno priznatih ekoloških standarda, kvaliteta za robe, tehnologije, građevinarstvo, zdravstvo, saobraćaj, komunalne službe, energetiku, agrar i ostalo, i u uvozu ali i izvozu, jeste neminovnost globalnog svjetskog tržišta.
- Primjena ekoloških standarda potrebna je prije svega nama, jer imamo generacijsku obavezu da budućim pokoljenjima naše prirodno bogatstvo ostavimo zaštićeno, sa svrhom zdravog razvoja ljudi i prirode.
- Radi primjene ekoloških standarda, Narodni demokratski pokret će se zalagati za uvođenje ekološke policije i donošenje zakona o uređenju i čuvanju okoline.

NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SE ZALAŽE ZA DECENTRALIZOVANO DRUŠTVO

- Stepem samouprave koji ostvaruju lokalne vlasti je pokazatelj nivoa demokratske svijesti i zaštite ljudskih prava u najširem značenju. S tim u vezi, Narodni demokratski pokret će se zalagati za postojanje lokalne vlasti sa demokratski formiranim organima koji donose odluke i imaju visok stepen samostalnosti i odgovornosti, a što je u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi, kojoj je pristupila i BiH.
- Da bi društvo bilo efikasno ono mora biti decentralizovano, i to po principu da sve ono što se može efikasno rješavati na lokalnom nivou ne smije biti centralizovano. Decentralizacija predstavlja osnov za uspješnu reformu lokalne samouprave i izgradnju demokratskog društva u BiH. Narod koji nema razvijenu lokalnu samoupravu ne zna šta je duh slobode.
- Decentralizacija je pravo na racionalno upravljanje resursima, pravo na lokalnu demokratiju i mogućnost demonopolizacije u donošenju odluka.
- Pitanje vlasništva i upravljanja resursima na lokalnom nivou, od suštinskog je značaja za proces funkcionalne i fiskalne decentralizacije u BiH, kao i za ekonomsko jačanje i razvoj lokalne samouprave.
- Da bi se lokalna vlast približila građaninu ona mora imati adekvatno mjesto u funkcionisanju školstva, zdravstva i ostalih servisa na području lokalne samouprave.

JAČANJE LOKALNH UPRAVA I RAVNOPRAVAN REGIONALNI RAZVOJ PREDSTAVLJAJU EVROPSKI PRINCIP I DOKAZANU PRAKSU U RAZVOJU LOKALNIH ZAJEDNICA

- Prirodni resursi koji nisu od državnog, entitetskog ili kantonalnog značaja, vlasništvo su opština i gradova što je potrebno precizno zakonski urediti.
- Zakonom o ravnomjernom razvoju neophodno utvrditi jasne prioritete, vrijeme i stepen ulaganja u izgradnju svih dijelova RS i BiH. Time bi se osigurali sigurni poslovi, smanjilo raseljavanje stanovništva, izbjegla koncentracija ljudi u većim sredinama, ali i omogućio efikasniji rad svih lokalnih zajednica. Svake godine potrebno je planirati sredstva za smanjenje razlika između pojedinih područja i raspoređivati ih po strogo zakonski utvrđenim kriterijumima utvrđenog stepena razvijenosti ili nerazvijenosti.
- Decentralizacijom vlasti sa viših na opštinske nivoe vlasti, omogućiće se veća funkcionalna i fiskalna samostalnost opština/gradova posebno u upravljanju prirodnim resursima koja se nalaze na njihovoj teritoriji, a nisu od entiteskog/ kantonalnog/ državnog značaja, kao i u svim drugim oblastima u skladu sa evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi.

- Lokalne zajednice i njihovi predstavnici (načelnik/gradonačelnik, i odbornici) moraju biti odgovorni za ključne probleme građana koji su ih birali i u tom smislu treba izvršiti preraspodjelu nadležnosti između opština, entiteta i institucija BiH.
- Fiskalna decentralizacija između entiteta i lokalnih zajednice uz definisanje jasne preraspodjele javnih prihoda između opština, entiteta i institucija BiH neizbježna je potreba kao i uslov uspostavljanja racionalne i društveno efikasne potrošnje javnih sredstava.

• NARODNI DEMOKRATSKI POKRET SE ZALAŽE ZA RAVNOPRAVNOST MUŠKARACA I ŽENA I DRUŠTVO RODNE JEDNAKOSTI PO MEĐUNARODNO PRIHVAĆENIM STANDARDIMA

- Žene i muškarci trebaju imati jednak status u društvu, jednako biti prisutni u svim područjima javnog i privatnog života i imati jednaku mogućnost za ostvarivanje svojih prava.
- U skladu sa opredjeljenjem Narodnog demokratskog pokreta, koja visoko vrednuje demokratske tekovine, a imajući na umu da demokratije nema ako je polovina čovječanstva iz nje isključena, te da samo ona društva koja počivaju na partnerstvu muškaraca i žena, na jednakopravnosti, ravnopravnosti i pružanju ne samo jednakih mogućnosti, već i podrški ka uklanjanju barijera koje stoje na putu dostizanju jednakih rezultata, mogu za sebe tvrditi da su demokratska, smatramo da je od izuzetne važnosti:

- Dosljedno provoditi sve domaće, zakonske i podzakonske pravne propise koji unapređuju položaj žene u porodici i društvu, a posebno Zakona o ravnopravnosti polova, UN Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena, Deklaracije o eliminaciji nasilja protiv žena te Preporuka Vijeća Evrope i Rezolucija Evropske unije o, između ostalog, zaustavljanju nasilja protiv žena i učešću žena u javnom i političkom životu, te potrebi stvaranja uslova za usklađivanje porodičnog i poslovnog života, kao i svih drugih pravnih dokumenata koji se odnose na poboljšanje položaja žena u privatnoj i svim oblastima društvenog života.

- Narodni demokratski pokret prepoznaje i priznaje da su žene na ovim prostorima kroz protekle vijekove bile ne samo zanemarene već i diskriminisane; da su o njihovim pravima i interesima odlučivali muškarci (očevi, muževi, braća, tutori...), te da je vrijeme da se ta nepravda ispravi. Narodni demokratski pokret će afirmativnim mjerama obezbijediti ravnopravno učešće žena u svim organima stranke, uključujući rukovodeće organe stranke. Smatramo da će interesi žena na taj način biti najbolje zastupljeni i zaštićeni jer će se artikulacija potreba žena uzimati u obzir ne samo kada su u pitanju ženska ljudska prava već i funkcionisanje društva u cjelini.

- Narodni demokratski pokret smatra da su udruženja koja se zalažu za ženska ljudska prava potrebna društvu kako bi organizovano uticala na pravično rješavanje statusa svojih članica i pomogle da Republika Srpska dostigne evropske standarde u ovoj oblasti.

- Naša želja i naš cilj je da svako ljudsko biće ima jednaka prava i mogućnosti za uspjeh, bez obzira na različitosti po polu, rodu ili bilo kojem drugom svojstvu, po kojem se razlikuje od "većine", bila ona politička, demografska ili neka druga.
- Poimanje rodne jednakosti za nas obuhvata i jednakost pred zakonom u zaštiti od svake vrste zlostavljanja i zloupotrebe, zasnovane na rasi, vjeroispovijesti, životnoj dobi, polu, individualnim sposobnostima i opredjeljenju po bilo kom osnovu.

UMJESTO ZAKLJUČKA

- Narodni demokratski pokret je svjestan da ovaj program predstavlja okvir za njegovu politiku koju će provoditi, i da će u ovim okvirima sačinjavati operativne namjenske programe i izborne platforme, u namjeri da afirmiše društvo demokratije, pravde, slobode i razvoja.
- Demokratija, tržišna ekonomija, vladavina prava, ljudske i građanske slobode, uzvišeni su cilj svakog uređenog društva. Ideja o srećnijem životu, udružena sa mističnom vjerom u narod, u onu veliku većinu kroz koju govori glas vlasti, na putu ka pravdi, jeste ono što čini životnu snagu demokratije. Zemlja u kojoj postoji idealna demokratija još nije otkrivena, ali vjera u biće demokratije nadživjela je mnoge obmane i mnoga razočarenja.
- Promjenljivost i dinamičnost osnovne su odlike svakog života, i prirodnog, i društvenog, i tehnološkog. Samo nepokretnost, ukočenost i pasivna rezignacija pred stavovima i procesima, za koje se zna da nisu dovoljno dobri, ili su loši, predstavlja za demokratiju kobne poroke.
- Narodni demokratski pokret smatra da uvijek mora postojati nada i vjera da je postojanje demokratskog ideala trajno i da će on vječno vršiti svoj moćni uticaj na sve generacije. I ovaj program proizilazi iz nepokolebljive vjere Narodnog demokratskog pokreta u ideal slobode, kao temeljca

uređene ljudske zajednice, kojoj težimo, i kojoj dajemo generacijski doprinos, svjesni da će doprinos ovom idealu davati, u kontinuitetu, i sljedeće generacije.

Banjaluka, novembar 2015.godine